

La novel·la màgica

El balneari és també, com *La muntanya màgica*, una novel·la d'idees, trufada de referències culturals i divagacions filosòfiques

PER XIMO ESPINÓS | 28.11.2013 | 01:06

Hi ha novel·les que ens desafien amb la seua imponent perfecció. Es tracta d'obres d'altres temps, quan encara es confiava en la capacitat de la raó per a comprendre el món, i la tradició humanista encara no s'havia esmicolat sota els nostres peus. *La muntanya màgica* de Thomas Mann, per exemple. En les seues pàgines se'ns conta la història de Hans Castorp, jove hamburgués que puja a un sanatori situat a les muntanyes de Suïssa per a visitar un cosí seu que s'hi troba internat. Durant els anys que finalment hi resta coneixerà, i nosaltres amb ell, les seduccions i perills de la malaltia, l'art, la religió, l'amor i la mort, tot un aprenentatge de la vida. Molts anys després, potser un segle, Joan Gomis, protagonista i narrador de la darrera novel·la de Joan Garí, puja des de la plana de Castelló fins Llacunes, un poble de muntanya on hi ha un balneari. Hi acudeix per a recuperar-se d'una traumàtica separació, que l'ha deixat amb «un aureolat sentiment de culpa i també una persistent sensació de fracàs». Joan Gomis vol ser escriptor, però no un escriptor qualsevol: encara que malviu com a negre d'una editorial, el seu model és Thomas Mann, i *La muntanya màgica* la seua Bíblia. A partir d'ací, els paral·lelismes entre les peripècies vitals de Joan Gomis i els de Hans Castorp i el seu creador es multipliquen. Un dels nexes d'unió més importants entre les obres de Mann i Garí el constituïren els diàlegs sobre tema religiós, que en el cas de *La muntanya màgica* eren mantesos pel jesuïta Naphta i l'humanista Settembrini, que en *El balneari* tenen com a rèplica els del descregut Joan Gomis i Sòcrates Miró, un capellà progressista amb qui Gomis establirà una intensa amistat. A través d'aquest atípic capellà, i del conflicte que l'oposa al bisbe de la diòcesi, s'executa una crítica del gir conservador de la cúria comandada pel Papa Joan Pau II, i es reivindica un model d'església més pròxima al poble i oberta als nous temps. Joan Gomis, a més, manté una particular relació amb el fet religiós, fruit d'una experiència psicòtica ja superada: «La religió era alguna mena de malaltia, un deliri superb i imprescindible», dirà. A aquestes altures ja haurà restat clar que *El balneari* és també, com el seu excels model, una novel·la d'idees, trufada de referències culturals i divagacions filosòfiques. Per les seues pàgines circulen, a més de les cites de Thomas Mann, les de Cioran, Nietzsche, Kant, Gide i una llarga colla més, integrades amb major o menor naturalitat. Garí ha demostrat amb escreix la seua bona mà per a l'assaig, i és precisament en les reflexions de l'aprenent d'escriptor i en les seues converses amb el capellà rebel on trobem un dels punts forts de la novel·la. Junt amb el tema religiós, hi ha dos motius més que vertebraren la història: les relacions paternofilials i l'amor. Pel que fa a les primeres, el conflicte de Joan Gomis amb son pare plana sobre tota la seua biografia, i es projecta en el de Thomas Mann amb els seus fills i en la pel·lícula *A l'est de l'Edèn*. Pel que fa al tema de l'amor, Garí hi reflexiona sobre el seu misteri i la seua fatal dificultat, tot recurrent al motiu del doble, que ja l'havia seduït en un dels seus primers llibres, *Un cristall habitat*. Després de llegir *El balneari*, vénen ganes de rellegir *La muntanya màgica*. Només per això, la darrera novel·la de Joan Garí ja paga la pena.

Joan Garí. INFORMACIÓN

Fotos de la noticia